

izvé, kar mu je vedeti potreba, da postane to, kar kaže naslov te knjige: umen kmetovalec.

In zato pozdravljamo prof. Povšetovo knjigo s tistim veseljem, s katerim čestitamo vsacemu slovenskemu pisatelju, ki pripomaga k napredku kmetijstva, ki je glavni steber blagostanja naše domovine, kajti revež kakoršnega koli stanú, že po starodavnem pregovoru Rimljanov „pauper ubique jacet“, nima nikjer veljave, in resnično je to, kar je, čeravno sam sloveč vojskovodja, rekel nadvojvoda Karol Avstrijski, da „najlepše z m a g e so brez ugovora one, ki si jih človeški um pribori od zemlje.“

Dr. Bleiweis.

Slovstvena drobtinica.

Opomnja v čas.

Po slovenskih časnikih namreč v poročilih z jugoslovanskega bojišča zdaj pogostoma čitamo imena krajev napačno pisana in sklanjana.

Tako čitamo na pr. v Trebinjah, v Cetinjah, kakor da bi taka imena bila množnega števila, kar niso. Trebinje, Ljubinja, Nevesinje, Cetinje so neutra in tedaj singul., torej treba pisati: v Trebinju (ali Trebinji), Ljubinju, na Cetinju itd.

Druga napaka je zopet ta, da se hrvatsko-srbska imena moškega spola na -ac (= slov-ec) sklanjajo tako, kakor bi a bil trden, ko je vendar gibljiv, ter pišejo nekateri: iz Stolaca, Žabaca, Kragujevaca, na Jastrebacu itd. namesto edino pravih iz Stolca, Žabca, Kragujevca, na Jastrebcu itd.

Prav za to, da bi takih napak ne bilo, priporoča se ta imena po slovenski že v nominativu pisati na -ec, torej: Stolec, Žabec, in so tako tudi pisana v zemljevidih slovenske Matice. To se ve da takemu, ki besedo „vstanek“ sklanja: vstanek, vstaneka, — kakor smo nedavno čitali — takemu tudi to ne bi pomagalo!

Takisto se piše tudi „Nikšiči“, in ne: Nikšiče, v nominativu; tudi se bolje slovenščini prilega: Hercegovina, nego Ercegovina, kakor že Vuk to besedo le pod H tolmači, in ne pod E.

Okolnost ta, da z novinarstvom baveč se Slovenec zapiše „iz Stolaca“, odkriva nam drugo neveselo resnico, da hrvatsko-srbskih listov nič ne čitamo, ker bi sicer to pomoto kmali spoznali.

Politične stvari.

Nauk — za ministra nauka.

Bismark mora res veliko veselje imeti nad svojimi mameluki, ki za Prusijo neutrudljivo v Avstriji delajo propagando. Povsod ima nastavljene svoje pionirje, ki vedó, za kaj delajo; je pa tudi drugih strežnikov dovolj, ki ne vedó, v čegar službi so. Škandali v Gradcu pri poslednjem zboru nemških naravoslovcev so temu živa priča. Isto take demonstracije so se, kakor Česki časniki z lojalno nevoljo pripovedujejo, godile v Brnu, kjer ste z vrha nove c. kr. colnije vihrali dve veliki novonemški — pruski zastavi. V Črnovicah pa, ko so prve dni t. m. slovesno odpirali novo nemško vseučilišče, so isto demonstracijo nameravali vseučiliščni dijaki, podkurjeni za ono Nemčijo, katera hoče svoje perute raztegniti čez take dežele, kjer le kopica ljudi nemški jezik govori. Telegram iz Črnovic od 5. dne t. m., ki ga je prinesel „Neues Wiener Tagblatt“, nameravane nemške nakane dosti razumljivo razodeva s

tem, da pravi: „minister Stremayr bo danes Črnovice zapustil in le dvorni svètnik Lehmayr bode ondi ostal pri svečanem dijaškem komersu zato, ker dijaki deželnemu glavarju Alesani-u zahtevanega poročstva, da ne bode nikakoršnih demonstracij, niso hoteli dati. Deželni glavar namreč je hotel pruski propagandi, ki se bode tu še bolj kot dozdej vdomačila, perute pristriči, al velikonemški orel ni tega dopustil.

V očigled te Pruske kuge mora poštenega Avstrijanca strah biti, če pomisli, kako silno se ona širi z brezverskim liberalizmom, ki se je leta 1868 zlegel, tudi v Avstriji.

Državniki Avstrijski morali bi vendar to videti, a tudi razumeti, kaj se skriva pod tem, da se tudi v nenemških deželah v javnem življenji, v šolah in v uradnih sili gospodstvo nemščine, s pretvezo, da se ž njo skrbi za omiko in izobraženje ljudstva, katero naj pri vsakoršnih slovesnostih še občuduje na Avstrijski zemlji mogočne Nemško-pruske zastave.

Minister Stremayr se je vstrašil Črnoviškega dijaškega komersa ter je pred njim zapustil Črnovice. Al kaj se mu primeri, ko medpotoma obišče v Levovu staroslavno poljsko vseučilišče in si dá predstaviti ondašnje profesorje? O tem ne govorimo, da minister nauka še vedel ni, da so v Levovu tudi šole z ruskim jezikom; ko mu pa rektor predstavi dr. Buhla, ki nemško državno in pravno zgodovino razlaga z nemškim jezikom, in dr. Kobath, neki mameluk ministra Zemialkovskega, omeni, da se ta nauk vsled posebne deželne želje uči v nemškem jeziku, minister Stremayr poprime besedo, mnogo govori na slavo nemški vednosti in učenosti in radost svojo razodeva nad tem, da na Levovskem Poljskem vseučilišču se vsaj en predmet uči v nemškem jeziku; kaj tacega — pravi gospod minister — je še posebno zarad tega veselo slišati zato, da imajo dijaki tudi priliko, vaditi se nemškega jezika. — Brž pa, ko minister svoj govor konča, stopi vseučiliščni rektor dr. Czerkavski pred nj in mu odvrne tako-le: „Ekscelenca! Dovolite mi opomnjo, da po mojih mislih nalog vseučilišča nikakor ni ta, da bi se mladež jezikov učila, ampak da vseučilišča imajo vednosti gojiti in znanstva širiti.“ — Minister na to omolkne; izvedel je po takem še le tukaj, čemu so vseučilišča. — Ali si bode pač ta nauk zapomnil?

Tudi večina naših deželnih in okrajnih inspektorjev ljudskih šol še ni do spoznanja prišla, čemu so ljudske šole? kajti celó v takih šolah, v katerih je slovenski jezik materni jezik mladine, uboge otroke pred vsem vprezajo v nemško galejo, namesti da bi se v maternem slovenskem jeziku, kakor na Nemškem v nemškem, na Laškem v laškem, na Francoskem v francoskem itd. učili za življenje potrebnih vednosti! Tako se zanemarja v glavnih stvaréh nalog ljudskih šol, da se mladini vbija jezik v glavo, katerega se ne naučijo, ker se ga naučiti ne morejo.

Pa kaj se bomo čudili, če se na suhem lesu to godí, kar se godí na zelenem, kakor smo ravnokar slišali iz Levova!

Ozir po domovini.

Vrh Kríma.

(Dalje.)

Vodnik nam je rekel, da smo v poldrugi uri na vrhu, če dobro stopamo, pa menda le zato, da bi se nobeden ne skesal. — Pot iz Vrbljen na Krim pelje blizo vrha večidel po samem kamenji ter je prec pri prvih stopinjah tako strma, da bi se lahko v koleno